

Механізм організації надання безоплатної вторинної правової допомоги (надалі по тексту - БВПД) місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги (надалі по тексту – місцеві центри) встановлено **Методичними рекомендаціями**, затвердженими наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 26 червня 2015 року.

СУБ'ЄКТИ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ВТОРИННУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Положеннями статті 14 (пункти 1, 2, 8-12) Закону України «Про безоплатну правову допомогу» визначено категорії осіб, що є суб'єктами права на безоплатну вторинну правову допомогу. Додатково зазначимо, що до таких осіб належать:

1. особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до **Закону «Про прожитковий мінімум»** для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, - на всі види правових послуг, передбачені частиною другою статті 13 цього Закону;

2. діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні діти, діти, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї, - на всі види правових послуг, передбачені частиною другою статті 13 цього Закону;

3. особи, на яких поширюється дія **Закону «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»**, - на всі види правових послуг, передбачені частиною другою статті 13 цього Закону, до моменту прийняття рішення про надання статусу біженця та у разі, якщо особа оскаржує рішення щодо статусу біженця;

4. ветерани війни та особи, на яких поширюється дія **Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»**, особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань, - на правові послуги, передбачені пунктами 1-3 частини другої статті 13 цього Закону, стосовно питань, пов'язаних з їх соціальним захистом;

5. особи, щодо яких суд розглядає справу про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, - на правові послуги, передбачені пунктами 2 і 3 частини другої статті 13 цього Закону, протягом розгляду справи в суді;

6. особи, щодо яких суд розглядає справу про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку, - на правові послуги, передбачені пунктами 2 і 3 частини другої статті 13 цього Закону, протягом розгляду справи в суді;

7. особи, реабілітовані відповідно до законодавства України, - на правові послуги, передбачені пунктами 2 і 3 частини другої статті 13 цього Закону, стосовно питань, пов'язаних з реабілітацією.

СУБ'ЄКТИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Особи, які належать до наведених вище категорій (їх законні представники) можуть звертатись із зверненням про надання правової допомоги до наступних місцевих центрів.

I. Чернівецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	
Адреса:	Юрисдикція центру:
м. Чернівці, вул. Університетська, 1.	м. Чернівці, Герцаївський район, Глибоцький район, Заставнівський район, Кіцманський район, Новоселицький район, Сторожинецький район
Телефон: (0372) 51 36 12	
II. Вижницький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	
Адреса:	Юрисдикція центру:
Чернівецька область, м. Вижниця, вул. Українська, 100 б.	Вижницький та Путильський райони Чернівецької області
Телефон: (230) 2 31 58	
III. Кельменецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги	
Адреса:	Юрисдикція центру:
Чернівецька область, смт. Кельменці, вул. Довженка, 9.	Кельменецький район, м. Новодністровськ, Сокирянський район, Хотинський район
Телефон: (232) 2 02 01	

ЄДИНИЙ ТЕЛЕФОННИЙ НОМЕР СИСТЕМИ БВПД – 0 800 213 103

ДОКУМЕНТИ, ЯКІ НЕОБХІДНО ПОДАТИ ПРИ ЗВЕРНЕННІ ДО МІСЦЕВОГО ЦЕНТРУ

Особа, яка бажає отримати правову допомогу (надалі по тексту – клієнт) складає звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги у письмовій формі. За необхідності клієнту може бути роз'яснено загальний порядок подання звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги, його розгляд місцевим центром, прийняття рішення за результатами розгляду такого звернення та залучення адвоката. Окрім цього, в разі потреби для складання такої заяви клієнту допомагає працівник місцевого центру.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ! Разом із зверненням клієнт подає пакет документів, необхідних для підтвердження належності особи до однієї із категорій суб'єктів права на отримання БВПД. Далі детальніше..

1. У разі звернення до місцевого центру осіб, середньомісячний сукупний дохід сім'ї яких нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до

основних соціальних і демографічних груп населення, або їх законних представників до звернення додаються:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті);
- довідка про отримання (неотримання) соціальної допомоги за встановленою формою;
Така довідка видається органами соціального захисту населення та підтверджує, що особа перебуває (не перебуває) на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення, а також те, що така особа отримує чи не отримує соціальну допомогу, як малозабезпечена особа та розмір такої допомоги. Наявність зазначеної довідки підтверджує, що особа, яка звернулася за правовою допомогою, є суб'єктом права на неї.

У випадку відсутності такої довідки клієнту необхідно надати:

- довідку про склад сім'ї;
- довідку про доходи кожного члена сім'ї за останні 6 місяців;
- довідку про перебування на обліку в центрі зайнятості та проведені виплати – у разі звернення до місцевого центру осіб, зареєстрованих у встановленому порядку, як безробітні;
- довідку про подану декларацію про майновий стан і доходи (про сплату податку на доходи фізичних осіб та про відсутність податкових зобов'язань з такого податку), видана відповідним центром обслуговування платників Державної фіскальної служби – у разі звернення до місцевого центру фізичних осіб – підприємців, самозайнятих осіб.

Інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб або їх законних представників до звернення додають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, мають відмітку у паспорті про відмову від нього);
- пенсійне посвідчення або посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги, або довідку медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) про встановлення інвалідності;
- довідку про розмір пенсії або довідку про розмір соціальної допомоги, що призначається замість пенсії;

2. Законні представники дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних дітей, дітей, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї до звернення повинні надати:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу законного представника;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, мають відмітку у паспорті про відмову від нього);
- документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);
- ідентифікаційний код дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, безпритульної дитини, дитини, яка може стати або стала жертвою насильства в сім'ї

(крім фізичних осіб, крім фізичних осіб, мають відмітку у паспорті про відмову від нього) *(за наявності)*;

- рішення про надання статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, що приймається районною, районною у м. Києві та Севастополі держадміністрацією, виконавчим органом міської чи районної у місті ради за місцем походження такої дитини за поданням служби у справах дітей – у разі звернення до місцевого центру законних представників дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;
- заяву або повідомлення про вчинення насильства в сім'ї або реальну загрозу його вчинення, складені в довільній формі – у разі звернення до місцевого центру законних представників дітей, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;
- спеціальну картку обліку факту вчинення насильства в сім'ї *(за наявності)*;

3. Особи, на яких поширюється дія Закону «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» до звернення додають такі документи:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу *(у разі наявності)*;
- довідку про звернення за захистом в Україні;
- рішення про задоволення/відхилення/залишення без розгляду скарги на рішення органу міграційної служби про відмову в прийнятті заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту *(у разі наявності)*;

4. Ветеранам війни та особам, на яких поширюється дія Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» до звернення необхідно додати:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- посвідчення встановленого зразка;

Особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною до звернення додають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- посвідчення встановленого зразка Героя Соціалістичної Праці, Героя України, орденська книжка повного кавалера ордена Трудової Слави або інші документи, що підтверджують присвоєння відповідного звання;

Особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань до звернення додають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- посвідчення жертви нацистських переслідувань встановленого зразка;

5. Особи, щодо яких суд розглядає справу про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною до звернення додають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- ухвалу суду про відкриття провадження у справі про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною.

Опікунам або піклувальникам осіб, щодо яких суд розглядає справу про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи до звернення потрібно додати:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особи опікунів або піклувальників;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- паспорт або інший документ, що посвідчує особу суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу;
- ідентифікаційний код суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- посвідчення про призначення опікуном (піклувальником);
- рішення суду про визнання особи недієздатною або про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи;
- копію ухвали суду про відкриття провадження у справі про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи (у разі наявності);

6. Особи, щодо яких суд розглядає справу про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку, або їх законних представників разом із зверненням надають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- паспорт або інший документ, що посвідчує особу законного представника, у разі, якщо звертається законний представник суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу;
- ідентифікаційний код законного представника (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі) – у разі наявності;
- копію ухвали суду про відкриття провадження у справі про надання психіатричної допомоги в примусовому порядку;

7. Особи, реабілітовані відповідно до законодавства до звернення додають:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про його відмову);
- посвідчення про право на пільги реабілітованих.

Протягом десяти днів з дня отримання звернення та всіх необхідних документів місцеві центри опрацьовують подані документи.

За результатами розгляду поданих документів місцевий центри приймає рішення про залучення адвоката за рахунок держави, який буде вести адміністративну чи цивільну справу клієнта у суді. Якщо ж за результатами розгляду звернення та поданих документів буде встановлено, що особа не має підстав для отримання безоплатної вторинної правової допомоги, місцевий центр приймає рішення про відмову у наданні такої допомоги (обґрунтовуючи при цьому причини відмови). Перелік підстав за наявності яких особі може бути відмовлено у наданні БВПД визначено нормами статті 20 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Варто відзначити, у разі, якщо справу клієнта можна вирішити не звертаючись до суду, особа, яка звернулась до місцевого центру із зверненням про надання їй безоплатної вторинної правової допомоги, направляєється до організації, яка зможе надати їй необхідну правову консультацію. У зв'язку з чим, центри вживають всіх необхідних заходів задля налагодження зв'язку та співпраці із відповідними установами та організаціями на місцях.

Окрім визначення змісту права на безоплатну вторинну правову допомогу, гарантій та порядку його реалізації, Законом «Про безоплатну правову допомогу» закріплено права та обов'язки суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу, а також повноваження суб'єктів надання такої допомоги.

Додатково нагадаємо.

ПРАВА СУБ'ЄКТІВ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ВТОРИННУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ:

1. особисто або через законного представника, звернутись до місцевого центру (найближчого до місця фактичного проживання) за отриманням одного з видів правових послуг:

- захист;
- здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- складення документів процесуального характеру (одне звернення – один вид правової послуги);

2. отримати від місцевого центру інформацію стосовно вичерпного переліку документів, що необхідно подати, для прийняття рішення про надання правової допомоги;

3. подати місцевому центру документи, які підтверджують належність особи або осіб до вразливих категорій осіб визначених статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»;

4. отримати письмове повідомлення (особисто або через законного представника) про прийняття рішення про надання (відмову в наданні) правової допомоги.

5. отримати роз'яснення щодо порядку оскарження рішення про відмову в наданні правової допомоги (у разі прийняття такого рішення);

6. отримати якісну та в повному обсязі правову допомогу, що включає правові послуги згадані вище (в пункті 1);

7. отримувати правову допомогу безперервно, зокрема у разі заміни адвоката;

8. отримати правову допомогу в рамках всіх національних засобів правового захисту **ЗАУВАЖУЄМО!** Правова допомога щодо звернень до Європейського Суду з прав людини не надається.

ОБОВ'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ВТОРИННУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ:

1. надати місцевому центру правдиві відомості, які підтверджують належність особи або

осіб до вразливих категорій, визначених статтею 14 Закону;

2. відшкодувати вартість фактичних витрат, пов'язаних з наданням правової допомоги у разі припинення її надання у зв'язку з встановленням факту подання неправдивих відомостей або фальшивих документів, що стали підставою для надання такої допомоги;

3. дотримуватися процесуальних обов'язків згідно з вимогами відповідного процесуального законодавства;

4. нести всі необхідні витрати по своїй справі (судовий збір, поштові витрати, витрати на оплату досліджень, експертиз тощо), крім витрат на правову допомогу (оплата праці адвоката).

СЛІД ПАМ'ЯТАТИ!

* правову допомогу у вигляді захисту, складання документів правового характеру та представництва інтересів в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами надає адвокат (за дорученням місцевого центру), *об'єм повноважень якого визначає клієнт у довіреності між клієнтом та адвокатом;*

* *центр має право замінити адвоката у випадку його хвороби, неналежного виконання ним своїх зобов'язань за умовами контракту (договору); недотримання порядку надання правової допомоги, виключення адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.*